

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:
Középutca, Stein J. könyvkereskedése.
Szerkesztői szállás:
belső-szénutca 131. szám.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.)
Nyilvántartási cikkeik sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

A lap hetenkint háromszor, u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton jelen.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

július—decemberi folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 „ „ „
Évnegyedre	3 „ „ „
Egy órára	1 „ „ „

Az előfizetési pénzt kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Kolozsvár, július 24. 1868.

Most már a sadovai gyűzők táborából is békés hírek érkeznek. A hivatalos porosz sajtóban nem ritkán találkozunk a junkerthum szájából a gyűzős fegyver európai diktatura szerepét adta a megnagyobbított Poroszország kezébe; ma a Spree partján is alantabb hangon szólnak, sejtik, hogy még nagyon sok hiányzik a világra szóló hatalomból és dicsőségből, sőt mások irányában is méltányosságot tanúsítanak. Egyik sziléziai lap elismeri, hogy Rajnán innen és túl erősödik a pékepárt, hogy Napoleon császár harezkedve csillapult s környezetében is mind több tört nyerne a békehajások; ugyane lap jó forrásból véli tudni azt is, hogy maga Niel is abban jár, miszerint a német határok felé eszközölt erősítési munkálatok megszüntessenek.

Szt Pétervárról egészen más fajta tudósítást kell följegyeznünk. Az orosz hadsereg törzstiszteit a csár egy újabb ukázáról értesíté a hadügyminiszter; e szerint az orosz birodalom nagyobb városában, magasabb rangú tábornokai tisztekből csapatmozgató tisztek állítanak fel, kik a száraz és tengeri hadak szállítását intéző központi bizottság alá rendeltetnek; ez utóbbi Pétervárt székelve s tábornokok, tábornokai több tisztek, vasúti és gőzhajózási hivatalnokokból leendő összealkotva. Ily szervezet az orosz hadak nagyobb mozgalmait jelezheti, és semmi esetre sem sorolható a békés cselekvések közé.

Az orosz Saturnus számára leginkább a „Golos” gyűjti az izletes falatokat; ezáltal a balti tenger melletti német tartományokra veti szemét s a felett elmélkedik, hogy ezeket Oroszország is beolvashatná magába épp úgy, mint tévé Franciaország Eleassal. Ez a telhetetlen népfelfalási vágy általánosan ismert baja Oroszországnak s nem egy helyen válik befolyása kárára. Így Bolgárországban a lakosság már is elfordul az orosz igtatóktól látva, hogy nincs mit várniok ez oldalról; mennyire oroszellenes a hangulat a bolgárok közt, kitűnik főleg abból, hogy a porta bolgár honvédséget szerveztet, mit alig tehetne, ha az ottani népségekben nem biznék. Különben Oroszország a tulzó csehek éretlen tüntetéseiben vigasztalást lelhet; azután a krétai kialvó felben levő tűz felszítására ismét a görög vizekre rendelte hajóhadát — talán ez is sikerrel működhetik!

A pápai allocutiót illetően azt írják a „Journ. des Deb.”-nak Rómából, hogy a színt összehívását a népség közönyösen fogadta, mert akkora a meghasonlás a nép és kormány közt, hogy a legűdösebb intézkedéseket is a legnagyobb hidegséggel fogadná. A pápai csapatok hangulata sem a legkedvezőbb, a nagy költséggel felállított táborból haza kelle őket hívni, mert különben maguk is eljűttek volna.

Bright látogatást tett a Shanon partján, s itt egy lakomán így szolt az ierekhez: Kössünk új szerződést, mely a három nemzet szívébe legyen írva, igazság Angolország részéről, és bocsánat Irland részéről legyen tartalma. Az angol sajtó jó része helyesli Bright e fellépését, mely Irland kibékítését tűzte ki célul.

Még valami a pápai bulláról s a jövő évi egyházi zsinatról.

Nem levén említés téve a bullában a magyar kath. egyház specialis nemzeti jogairól, az országoknak s az uralkodóknak tételes törvényeink által biztosított, megalapított s önmagától is érthető függetlensége a pápai széktől számba nem vétetvén, ugy a törvényes formák sem tartatván meg annak kihirdetése alkalmával; ily viszonyok

közt úgy kell a pápai meghívást tekintenünk, mint mely a magyar püspököket, egyháznagyokat a megjelenésre egyáltalán nem kötelezi.

A magyar kath. egyház tulajdonlagos (specialis) jogairól szoltunk, tulajdonlagos és nemzeti jogairól, s midőn ezt mondtuk, a magyar kath. egyház nyolczszázados történelme lebegett szemünk előtt, visszaemlékeztünk II. Silvester pápa nagy emlékü bullájára, mely a magyar királyoknak széles terjű apostoli jogokat adott, vissza a hires konstanzei zsinatra, mely a magyar kath. egyház említett jogait és kiváltságait esküvel pecsétl. Igen, a magyar kath. egyház önálló egyház, mindamellett, hogy a római szent székek fegyelmé és dogma tekintetében alá volt vetve, de csak is ezekben. A magyar kath. egyház közjogi tekintetben sem az osztrák, sem a francia, vagy bármely más országgal nem analog. Hasonlíthatatlanul több szabadsággal bír, mint a mennyit a concordatum az osztrák egyháznak, több függetlenséggel és joggal, mint a mennyit a gallican pontok a francia egyháznak ígértek. A magyar egyház közjogiilag egészen unicum; önálló, szabad, nemzeti magyar egyház az.*

A „Pesti Hírnök” s az „Idők Tanuja” erre azt mondják, hogy hiszen ezen már túl vagyunk, „das ist ein überwundener Standpunkt”; a concordatum mindezek a dolgokon nagyban változtatott, ha némi tekintetben az egyház külkormányzatát illetően független volt is az ország s a fejedelem, önálló az egyház — 1855-ben minden az egyház bel- és külkormányzatát illető függetlenségükről lemondtak. S hogy ez így történt, csak előnyös volt a magyar kath. egyházra nézve, mert különben aligha úgy nem jár, mint II. József császár felvilágosodott despotismusa alatt járt volt az akkori ausztriai s magyar kath. klerus, vagy mint I. Napoleon katonai zsarnok uralma alatt a francia egyház.

Ebből látszik, hogy az említett klerikalapok a concordatumot Magyarországra nézve is kötelezőnek hiszik; kiténik még ez továbbá abból, hogy a „P.H.” Rómából írt magának leveleket, melyekben az áll, hogy a concordatum által létrehozott egyházi jogviszonyokat, miután az 13 évig nálunk hatályban van, egyszerre megváltoztatni, másokkal erőszakkal pótolni nem lehet; hozza a római levél még azt is, hogy magyar püspökök aláírták az egyházi szerződést, s így az e részben is kötelező; s végre fölemlíti, hogy kényszerrel sem a püspököket, sem ő felsége akkori kormányát illetően — szó sem volt.

Az ő szentsége IX. Pius római pápa s ő felsége I. Ferencz József ausztriai császár közt kötött concordatum, mely 1855-ben aug. 18-án íratott alá, s melynek ratificált iratai ugyanazon év szept. 25-én cseleltettek ki, — reánk magyarokra nézve, a magyar szt korona országait illetően kötelező erővel nem bír. Mi mindazon szerződésekről, melyek az alkotmányos idoszakban kívül, az absolut kormányrendszer alatt kötettek, mindazon politikai és belkormányzati tényekről, melyek ez idoszakban a szabadságharc bukától egész a magyar országgyűlés megnyitáig, sőt még azon túl is egész az alkotmányos minisztérium kinevezéséig s a király megkoronázásáig végbementek — nem tartozunk tudni; s bármily befolyással voltak is azok közjogi s magán életünkre, s bármily nyomokat, sőt megváltozhatlan viszonyokat hagytak is azok magok után — azok minket jogilag nem köteleznek.

Minden oly szerződés, mely „de nobis sine nobis” kötöttet, hacsak utólagosan országgyűlésünk s koronázott királyunk által tekintetben nem vétetett, minket nem érint. Közjogunk alaptételeivel jöne ellenkezésbe az, ki valamely kötvényt, mely a magyar minisztérium hzzájárulta nélkül egyoldaluan kötöttet — tényezőnek akarna behozni nemzeti életünkbe.

A mi pedig azt a sokat emlegetett magyar püspökök részéről történt aláírását a concordatumnak illeti; erre megjegyezzük, hogy eltekintve attól, miképp az említett szer-

ződvények, az 1855. évi nov. 13. XLII. darabszám alatt megjelent példánya a következő aláírásokon kívül: Mich. Card. Viale-Prelá (pápai pronuntius a bécsi udvarnál s az egyezkedésnél a pápa képviselője), Joseph. Othmar de Rauscher archiepiscopus viennensis (ő felsége az osztrák császár képviselője) — más aláírás nincs; s a törvény-alak kedvéért ő felsége s Buol-Schauenstein külügyi miniszter aláírása, ugy b. Meysenbug Ottóé. Másfelől, ha csakugyan igaz volna is az, hogy a magyar püspökök a tanácskozmányra meghívatnak, melyen a szerződés pontjai megállapítottak, s ha igaz továbbá az is, mit akkori időben fama rebesgett, hogy t. i. a többiek között az akkori gprimás s a pécsi püspök csakugyan aláírták volna az okmányt, mindez még mitsem bizonyít. Mert a magyar püspöki s egyháznagyi kar a maga teljében sem képviseli még a nemzet akaratát, s az országgyűlésnek egy kis részét teszi s a kívül a kormányban éppen nem tényező.

Az államnak három fő jogát, u. m. a jus cavendit, mely szerint az egyházhatalomtól eredhet és az államra hárulhat hátrányai ellen az állam magát előleges intézkedések által biztosítani igyekszik, — a főfelügyelési jogot (jus supremacie inspectionis) s a tetszvényjogot (jus placeti) megtámadó concordatum második cikke, meghatározza, hogy egyfelől a pápa, másfelől a püspökök, a papság s a nép közötti csere közlekedés hitelvi, ugy egyházi dolgokban is, a fejedelem beleegyezése nélkül történhetik. S e szerint, ha csakugyan érvényes lenne hazánkban a concordatum — püspökeinkre nézve csakugyan kötelező lenne a pápai meghívó.

De hisz másfelől, ha a kath. egyház érdekeinek támaszt keresünk, ugyanazon támaszt, melyet a concordatum nyújt, feltalálhatjuk alkotmányos törvényeinkben, intézményeinkben s a koronázási esküben.

S kimondhatjuk, hogy ha felelős kormányunk s az országgyűlésünk idő folytával a concordatumra reflectálni akarnának, hogy alkotmányos törvényeink közepette a concordatumra semmi szükségünk nincs.

Az elmondottakból önként következik, hogy magyar főpapjaink s egyháznagyjaink, kik a multban is annyi jelét adták hazafiságuknak, kik mindig meg tudták különböztetni az egyház érdekeit az államétól, s ha e két érdekes fél egymással érintkezésbe jött, mindig ez utóbbi oldalra állottak. — Nemcsak a világiak védtek a magyar egyház specialis jogait és álláspontját az állam s Róma irányában ez utóbbi túlkapásai ellen, védtek azt egyháziak is; védte azt többek közt maga Pázmány Péter is II. Ferdinánd király uralkodása alatt, midőn Rómában kérdést támasztottak, a magyar királyok apostoli jogát illetően.

Nem tehetjük fel kath. egyházi főrendünkről, mely a multban annyi jeleit adá a haza alkotmányos s a király uralkodói jogai iránt való tiszteletnek, s több példáját a szerény lemondásnak, hol az állam jogai az egyházzal jöttek ellenkezésbe, ezen egyházi rendünkről, mely a tudomány, művelődésbeni előhaladás annyi bajnokát adá honunknak — nem tehetjük fel, mondjuk, hogy egy ily dicő multtal bíró rend multját megtagadja.

Hisz nem láttuk-e a legközelebb mult időkben, midőn az erdélyi magyar elem egyik fontos politikai tettének, annak, hogy az a szebeni conventiculumba be nem ment, indítványozója s a tette éréis vezetője, egyik kitűnő s mindenki által szeretve tisztelt kath. egyháznagyunk volt.

Feltehetni ily férfiakról, kik annak idejében oly jól meg tudták különböztetni az alkotmányunk s királyunk jogai szerint törvényt a törvényellenestől, hogy ők fognak egy az ország határain kívül, idegenek vezetése s tanácskozása mellett, az ország tételes törvényeinek megsértését célzó s a modern eszmékkel egészen ellentétes irányu gyülekezésben megjelenni. Nem, ezt a magyar püspöki s egyháznagyi karról fel nem tehetjük.

S ha mégis akadnának olyanok, kik ottani megjelenésükkel e honban botrányt

akarnának előidézni, azokra elmondhatjuk, hogy eszmájuk sarkára fordítva van felütve a patkó s e szerint retrograd irányzatuk. Butyka Dezső.

Pest, július 22. 1868.

(y. z. n.) A horvát-magyar országos küldöttég most már hivatalosan is megállapította a ki egyezkedés szerkezetét, melynek tehát még csak a két országgyűlés hozzájárulására és az uralkodó szentesítésére van szüksége.

Közösügyek — az egyezmény szerint — azok, melyek az egész birodalom közös, vagy közös elveinek nyomán intézendő ügyei. Továbbá: a civilista, katonai, pénzügyi, szerződéses, bankok, kiváltságok, mértékek, minta-oltalmak, kereskedelem, vámok, táviratok, posták, vaspályák, államutak, folyók, kikötők, hajózás; végre a törvényhozás kereskedelmi, tengerészeti, bányai és váltóügyekben, valamint az idegen rendőrség és az incoletus.

A közösügyek költségeihez Horvátország, Slavonia és Dalmácia adóerejéhez képest fog járulni. Ezen adóerő a hányadszámítás szerint ugy áll Magyarországhoz képest, mint 6, 44- a 93, 56-hoz. Mindamellett 10 évre, mennyire a szerződés egyelőre Ausztriával megkötöttet, abban történt megállapodás, hogy a horvátországi bevétel 45% országos célokra, 55% pedig a közös költségek fedezésére fordíttassék. A bor- és húsjövedék községi célokra fog felhasználatni.

Az adókat közös pénzügyi organumok hajtandják be. Ha a horvátországi adók 45% kevesebbre rug 2 200,000 frtnál, azon esetben Magyarország pótolja a hiányt, ha többre: akkor a fölösleg mindaddig a közös pénztárba folyik, míg a bevételek fölébbi aránya, azaz 6, 44: 93, 56 valóssággal elértetik.

A számadás a magyar országgyűlés előtt történik és tudomásvétel végett a horvát országgyűlés elé lesz terjesztendő.

Minden közösügy a pesti országgyűlés elé tartozik, melyben Horvátország és Slavonia saját országgyűlésén választandó 29 követ által lesz képviselve. Ha a katonai határörvidék, valamint Dalmatia reincorporáltatnak, a követek száma aránylag fölébb emeltetik.

A horvát képviselők az egész ülészakra választatnak, de csak a közösügyek tárgyalásakor bírnak ülésel és szavazattal. A felsőházba két képviselőt küld a horvát országgyűlés; ezeken kívül ott Horvátország és Slavonia minden beczikkelyezett mágnaa ülésel s szavazattal bír, természetesen csupán a közösügyekben, melyek lehetőleg mindig első sorban fognak tárgyalatni.

A delegációba az alsóházból 4, a felsőből 1 horvát-szlavon tag választatik.

A végrehajtás minden közösügyben a magyar minisztériumhoz tartozik, a mely egy tárczanélküli horvát-szlavon miniszterrel egészített ki, a horvátügyi minisztérium hivatalnokai horvátok lesznek.

Az adminisztrációban, kultus-, közoktatási ügyekben, az igazságszolgáltatásban (kivéve a tengerész-törvénykezést) teljes autonomia adatik Horvátországnak.

A horvát autonóm kormány élén az ő Felsőge által, a magyar miniszterelnök előterjesztésére és ellenjegyzése mellett kinevezendő bán áll. Horvátország s Slavonia polgári ügyeibe jövedőben nem gyakorolhat katonai személyiség befolyást.

Az autonóm kormány organisatiója a horvát országgyűlés dolga. A horvát udvari kancellária feloszlatatik.

A horvát-szlavon királyság területén a hivatalos nyelv a horvát. A minisztérium azon királyságokból elfogad horvát beadványokat, a horvát képviselők valamint a magyar országgyűlésen, ugy a delegációban is a horvát nyelvel élhetnek.

Horvát-szlavon ügyekben a horvát országos színek és cimere használtatnak, utóbbi azonban a magyar koronával. Közösügyekben a horvát és magyar cimere együtt használtatnak.

Magyarország sürgetni fogja a horvát katonai határörvidék reintegrálását.

A horvát-szlavon-dalmát területéhez tartozik 1. Fiumemegye, a város és a fiumei tengerpart kivételével, mire nézve nem jött létre egyesség, — 2. a horvát-szlavon megyék, — 3. a katonai határörvidék, 4. Dalmátia.

Az osztályok ma csaknem szakadatlanul a védrendszerre vonatkozó törvényjavaslattal foglalkoztak, melynek tárgyalását holnap bevégezik.

A francia sajtó az első magyar államköltségvetésről.

(Folytatás.)

Lónyay úr 1867. március 10-én vette át a pénzügyi tárgyat. A feladat roppant nagy volt: lehet már következtetni a tevékenységnek a szakjában való jártasságnak azon nagy fokára, melylyel bírnia kellett, ha annak megfelelni akart. Az év végi hónapjaiban a kincstári kezelést illető mindennapi teendőket vezetnie kellett, azokra felügyelnie s igazgatni egy oly megbomladozott gépezettel, mely szétmenni volt. Ugyanakkor az új pénzügykezelési rendszer alapjait elméletileg elő kellett készíteni. Az 1867-ki év pénzügyi eredményei az azelőtti országos pénzügyigazgatóság által központosítva, ezelőtt két hóval még nem voltak tisztába hozva; de a pénzügyminiszterium mindezt tudomással bírt arról, hogy a nevezett kezelési mód, a melynek költségeit egy előleges költségvetésben jó előre felszámította volt a miniszterium, nem nagy tömörűre s várakozásokra jogosított eredményeit illetőleg. A mi előre volt látva az bekövetkezett; a későbbi kimutatásokból az előre felszámított költségekhez nagyságban hasonló számok tűntek ki, — de nem nagyobbak, — ebből folyólag a közigazgatás egy ága sem szenvedett: a régi földesúri jogok kártalanítására szolgáló részletfizetések (más szóval földhermentesítési — Magyarországon eddig az egyetlen nyilvános közadósság, mivel az állam saját polgárainak tartozik — fizetések) megtörténtek, a köztulgyek s az államadóssági részlet a magyar feltételtől az évi befizetések megtértek; sőt még a számadások bevégeztével a jövő évi aktív állapothoz csatolandó összeg maradt vissza. Ez eredmény elérve az átmenet zavarai és tapogatózásainak közepette, érdemes a kiemelésre: a lakosság helyes, józan belátása s hazaszeretete nem csak a költségvetésben, hanem a közügyekben is eredményre vezetett (szerző ezzel a Deák pártnak hazafias működésében való támogatását érti a magyar nép részéről). S e körülmény jó előjel gyanánt tekinthető az ország pénzügyi tekintetbeni jövőjére illetőleg. A költségvetés nem egyéb, mint egy folytonosan működő törvényhozás eredményeinek életbe léptetése: azaz: évenként rendszeren és pontosan csak együttesen hozott alaptörvények értelmében s ezekből folyólag készíthető el oly alaptörvények nyomán, melyek előlegesen felhatalmazást adnak bizonyos kiadásokra s az adók behajtására. A pénzügyi törvénykönyv (code fiscal) Magyarországon még megkészítendő volt. Már 1868. jan. 1-től kezdve egy bizottság működött a miniszter vezetés alatt, melynek feladata volt a pénzügyi törvényhozásban teendőket előkészíteni a dolgok új rendéhez alkalmazottan. Április elején s mintegy bevezetésűl az előterjesztendő budgetnek Lónyay úr 14. a közvetett s közvetlen adókat, az adóbehajtást, az egyetemes adókat s egyéb jövedelmeket, ugyancsak a magyar állam által kötött kölcsön szerződésnek törvénybe iktatását, egy a függő adósságot elvben szabályozó törvényjavaslatot terjesztett együttesen az országgyűlés elé. Végre

április második felében bemutatott az országgyűlésnek az első magyar költségvetés tervezete, nemzeti nyelven, azon költségvetés tervezete, melynek ünnepélyes megvitatása csupán más, szintén alaptörvények hozatalának szükségessége folytán halasztódott oly későre. A vezérelvek előadásában ezen ténynek fontossága meghatározó hangon van kiemelve. Egy első államköltségvetés magában hordja csirájában az állam jövődő közgazdasági rendszere alapjait letéve. Mint a magánosok életében gyakran elhatározó az első lépés, a kiindulási pont: úgy a nemzetek életében is minden az iránytól függ, melyet az a választásnál vesz; az előre látható jövedelem s a jó hiszemben tehető kiadások közti arány szerint kell valamely nemzet életének szabályozódnia. A pénzügyminiszter úr ezen nézetei helyesek s további számadásainak alapján nem lesz nehéz nemzetének — mely most először foglalja el helyét az európai concertben — politikai jövőjére következtetni.

Ezen szép, józan s helyes gondolkodásmódot bizonyító bevezetés után, szerző áttér magára a számokra, s ezek egyneműkiből a következőket következtetést vonja. Kiváló dicsérettel emeli ki, hogy úgy Magyarország, mint a birodalom nyugati fele katonai célokra aránylag oly csekély összeget szántak. „E számok csekélyisége — így szól Coehut — melyek mellett mind a Lajthán túl és innen keményen megmaradnak, a legjellemzőbb óvatosság minden háború szándékai gyanúsítását ellen.”

Áttérve a földterhermentesítésre szánt kiadásokra, meglepődését fejezi ki ezekhez a felelt, hogy az oly egészben s oly tökéletesen keresztülvitetik. „A 48-iki jogbajfélszabadosítás s főleg az ősiség elűrlése által — így szól e részben a sz. — a földbirtok, mely addig csupán néhány száz nagy birtokos család kezében volt, 3 millió tulajdonos közt oszlott meg. S így el lehet mondani, minden tulajdán nélkül, hogy az a nemzet a maga összességében érdekelve van a haza függetlensége és szabadsága iránt, mely érdekeltég ösztönzést akarát nyilvánítsanak oly erőteljesen, melylyel jövőre az európai politika színpadán számolni kellend.”

A közigazgatási költségek részletezésének tanulmányozása alkalmával, megismerkedni vél cikkez az új kormányrendszer közegeivel. Kezdi az ő Felsége, a király személye melletti miniszterium, s erről azt mondja, hogy király, mint a végrehajtó hatalom névleges főnöke s a minisztertanács közötti kapcsolatot gyanánt működik a kis miniszterium; s ebben s megtestesülni látja a dualismus-ból folyó okvetlen szükségesség gyanánt, azon elvet, hogy a király uralkodik, de nem kormányoz.

(Folytatjuk.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése július 20-án.

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter két törvényjavaslatot tesz a ház asztalára, az úzsora elűrlése és a kisajátítás iránt; nem azon reményben teszi ezt, mintha egyhamar elintézték lehetné, de hogy addig is, míg a törvényhozás előveheti, a közvélemény nyilatkozhassék fölötté.

gők göröcsökkel megvizsgáltatnak és ha azoknak 95 százaléka szemesmentes, úgy az összes gubókól kihagyjuk a pillangókat jönni, s azokat tojásra fordítjuk; ha pedig a szemesbeteg pillangók száma az 5 vagy 10 százalékat meghaladja, akkor a gubók kifejlődését félbeszakasztjuk s a gubókat leterelésre használjuk. A göröcsövi vizsgálat nagyon egyszerű s azt még nők is megtehetik, a pillangót nagyon is — szárnyai leszakasztása után — néhány csepp vízzel egy mozsárban feltörjük s ezen folyadékot teszünk kicsiny részleteket a göröcső alá.

Pasteur a pillangók gondos kiválasztására vonatkozó rendszabályait 1867-ben az azelőtti évbeliekhez képest nagyobb szigorra emelte, mert az előtt még lehetségesnek tartotta oly pillangók tojásait is sikerrel használni, melyeknél a szemesek csak a gubózás végén mutatkoztak, de már 1867-ben a szemesesedés idejére tekintet nélkül elvet általában minden szemeses pillangókat.

Ha ezen eljárási módot követjük — ugymond Pasteur — sok oly tojásokat távolítunk ugyan el, melyek meglehetősen aratást adtak volna, de ezen veszteséget könnyen felejtjük az által, hogy a pillangók megválasztásában alkalmazott szigor folytán a középszerű tojásokban veszteséget egészséges és ép tojásokkal pótoljuk ki.

Ezen eljárási mód, mely szerint a tojásra szánt pillangók folytonos megválasztása által a selyemhernyók ellentálló ereje a betegséggel szembe neveltetik, Pasteur tenyésztésének 1867-ben oly előnyt nyújtott, hogy nem is volt szüksége a tojó pillangókat — melyek mind szemesmentesek voltak — különválasztani. Különösen korábbi tenyésztésnél lehetett ezt tapasztalni, de a későbbi tenyésztésnél is oly ritkán találtak szemeses tojókat, hogy a tojások előállítását rendszeren eszközölhette az egész tojási miveletet ugyanazon egy vászondarabon hajthatta végre.

De nemcsak kisebb tenyésztéseknél tapasztalatai győznek meg arról, hogy szemesmentes pillangóknak kirekesztő alkalmazása a tojásozásnál megőrvi a jövő nemzedéket is a betegségtől, hanem nagyobb tenyésztéseknél észleletei is ugyan-

Napirenden van ezután az adók behajtásáról szóló törvényjavaslat végmegszavazása; felolvasatván, a többség elfogadja, ugyancsak a bányatörvényben eszközölt módosításokat is.

Napirenden van Simonyi Ernő határozati javaslatát Asztalos János és Madarász Vilmos szabaddon bocsátása iránt.

Simonyi Ernő kifejtéi javaslatának indokait. Mondják — így szól többek közt — hogy Asztalos lázított, ezt megítélni nem tudja, csak azt látja, hogy itt arra, miszerint ítélet nélkül valaki elfogassék, nem volt ok; miután pedig törvényeink világos értelme szerint idezés és bírói ítélet nélkül senkit sem szabad megfosztani szabadságától, kéri a házat: utasítsa a miniszteriumot az elfogottak szabadonbocsátására. Mióta ez indítványt beadta, a per a királyi tábla által felvételre, de ott is oly dolgok történek, hogy bizony nem válnak a magyar igazságszolgáltatás dicsőségére: a vádlottnak meg nem engedtetett — védőjével találkozhatni. Azt mondják, nem avatkozhatik a törvényhozás a bírói eljárásba; ez ellen eseteket idéz a multból: Wesselényi, Kossuth és az ifjak eseteit, továbbá Deák Ferencz s b. Wenheim Béla azon időbeli nyilatkozatait, s azt hiszi, most is azon állást foglalandja el a ház. Sokfelé bangoztatják, hogy Asztalos nem tiszta jellemű ember; ő nem ismeri, de bármint legyen is, ez itt nem határoz, s e tekintetben hivatkozik Wilkes esetére Angliában, ki szintén közmegegyezésben részesült egyén volt, mégis a parlament által a törvénytelen elfogatás ellen megvédetett. Kijelenti végül, hogy nem érti a kormány erőszakos politikáját, mely nem hogy megközelítene a célját: a trón megszállását, de éppen ebben megalandja. Kéri javaslatát elfogadni tárgyalásul, mert tanácsos-e azt mutatni, hogy a személyes szabadság iránt oly kevés érdeklődéssel viselkedik a törvényhozás, hogy még tárgyalás alá sem veszi?

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter. Annak ellenében, mintha törvényeink szerint bírói ítélet nélkül elfogni senkit, semmi esetben sem lehetne, idézi azon eseteket, mikor igenis lehet, s éppen ilyen körülmények közt voltak, úgy Asztalos János, mint Madarász Vilmos. Multkor kiméletből elhallgatta, de most felsorolni kénytelen szavai támogatására, hogy Asztalos János család, sikkes társ, hamis oklevelek készítése, erőszakoskodás s más bűntények miatt a legrosszabb erkölcsű egyének sorában áll, Madarász Vilmos pedig csőd alatt van, s család és tolvajlás miatt másfél év óta országos körözöttet, (zaj, nevetés) s bármily törvényszék legyen is, ily indokok elegendők lesznek az előleges befogatásra. Egyébiránt a per már megindult, s most a fogságbantartás nem áll többé a királyi ügyész, hanem a bíróság hatalmában, mely utóbbi, ha bebizonyítja, hogy nincs ok elfogatására, e szerint dönthet.

Sok vádat szórt az indítványtevő a kormányra; felelni ezekre a miniszter nem akar, csak azon meggyőződését fejezi ki, hogy ha feladatát a mostani miniszterium betöltötte, egy új kor hálásabb és méltányabb lesz irántuk. Roszul van az indítványtevő érteztülve, mint-

azon eredményre vezetnek. Így például alkalma volt Pasteurnak a Vigan városi földmívelési társulat titoknokai figyelmét egy belföldi faj tojásaira vezetni, melynek pillangói — a mint Pasteur meggyőződött — a csemeséktől tökéletesen mentek voltak.

Ezen tojásokból Sauve városban — két selyemtenyésztő felügyelete alatt — két lat tojás rendkívüli eredménnyel használtatott fel, mert a gubóaratás 83 frtra rugott. (35 Grammeből 46,5 kilogramme.) Egy kilogramme vagy 57 lat gubóból megvizsgált Pasteur 150 pillangót — minden választás nélkül — s közöttük csak két szemesest talált. Így a Vigan társulatnak jelenleg 300 lat tojása van, melyeket teljesen épeknek lehet tekinteni.

Raibaud L' Ange úr az alsó Álpmegyei gazdasági iskolájának igazgatója állított elő tojásokat kereskedelmi célból, ezekből osztott ki különböző tenyésztők között tojásokat, s Pasteurnak pillangókból hat rendet küldött oly célból, hogy a göröcsövi vizsgálat eredményéhez képest a gubókat vagy lemotollással által értékesítve vagy a kibuvandó pillangókat tojásozásra használja.

Ezen különböző tenyészdekből kikértült pillangók közül Pasteur 524-et vizsgált meg, melyekből 14 volt szemeses. Megjegyzi még Pasteur, hogy mindazon tenyésztők, kik Raibaud L' Ange úrtól vettek tojásokat kintűnő eredményre jutottak, t. i. egy uncia vagy is két lat tojásból 55 kilogramme vagy 98 font gubót nyertek. Raibaud L' Ange úrnak jelenleg több ezer lat tojásai vannak rendelkezése alatt, melyek a korányagtól mind mentesek, s a legzsébb reményre jogosítanak.

Mindezek után Pasteur meg van győződve arról, hogy a szemesmentes pillangók tojásaiból tenyésztés sikere legalább annyira biztosítva van, hogy a hernyók a betegségtől megóvatnak, s gazdaság gubóaratást adnak. A tenyésztet kedvező körülményei megtizedelbetik mindenesetre az egészséges fajú hernyókat is, de ezen esetben a sárgaság, kövérkés s más betegségek — nem pedig a szemesek — idézik elő ezen veszteséget.

E szerint szemesmentes pillangók tojásaiból — legtöbb esetben — szemesmentes hernyók és

ha Asztalos egyeztetlen azért fogatott volna el, mivel Felegyházán megjelent. Ő hatósági engedély nélkül népgyűlést akart tartani; az előjáróság hivatkozva egy 1848-iki miniszteri rendeletre, ettől eltiltotta, s ő mégis nemcsak megjelent, hanem a néphez lázító beszédet tartott, s így, mint a hatóságnak ellenszegülő, fogatott el. A mi az angol Wilkes esetére hivatkozását illeti, ide éppen nem illik, mert ez parlamenti tag volt; azon felszólításra pedig, álljon el a kormány e szigorú rendszertől — igen szívesen igéri ezt tenni, csak álljon jót Simonyi, hogy többé ily zavarok és igaztások nem fordulnak elő; de míg ez lehet, a kormány szigorúan fogja feladatát teljesíteni. Végül arra, hogy Deák a felelősség és csupán ő rá támaszkodik a kormány, megjegyzik, hogy támaszkodik az egész többségre, mely, ha megszűnnék támogatni a kormányt, ez ismerné kötelességét s lelépne, hogy még bukásában is megmentse a parlamentarismus elvét. (Szűnni nem akaró éljenzés.)

Somossy Ignác, ki fájdalommal látja, hogy Wesselényi és Kossuth nagy nevet Asztalos és Madarász Vilmos mellé rántják le. (Zajos éljenzés.) Napirendre térni kíván.

Simonyi még egyszer szót emel, de csak a legszélsőbb baloldal tart mellette, s javaslatát roppant kisebbséggel eselést.

A képviselőház ülése július 21-én.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s több kérdések bemutatása után

Madarász József több szélsőbali társai nevében is a honvédelmi törvényjavaslatát megelégedve nem levén, indítványozza, hogy a miniszterium egy újabb, a célzók és igényeknek megfelelőbb terjesztésen elő még ez ülészekk alatt.

Macellariu Illés felől az igazságügyminiszternek válaszára, melyet multkor interpellációja folytán adott. Akkor kijelentette, hogy nincs megelégedve; azóta szótár és tanulmányozás után rájött, hogy a miniszternek teljesen igaza van, sőt fellépnie kellett volna már 6 hó előtt: hanem azért ez nem változtat semmit multkor nézetén. A kormány egy proclamatiót tildöz, de ők nem ezzel azonosították magukat, hanem a balázsfalli nyilatkozattal s az erre adott miniszteri válaszzal kénytelen kijelenteni meg nem elégedését. Azt mondják a tényre nézve, hogy ama nyilatkozat az állam egysége ellen izgat, hogy a képviselőházban megjelent román követeket árulóknak nevezte; ez nem áll, ő távol volna mindannak védelmezésétől, mi az állam egysége ellen szólgál, de a román nemzetre nem lehet példát felhozni, hogy a trón, a haza ellen vétettek volna, s ama pronounciamento sem tartalmaz semmi felségstört. A mit a miniszter az interpelláló személyre vonatkozólag mondott, mintha beszéde felségstört lett volna, ezt visszautasítja, s arra, hogy oly hivatalnokokról emlékezett, kiket a kormány tűr — megjegyzik, hogy ha reá, mint kormányzati tanácsosra céloz, ő, mint ilyen, mindig tudja és tudja kötelességét teljesíteni; különben sajnálja az oly kormányt, mely hivatalnokai közt csak szolgáléktüket tűr meg.

pillangók nyeretnek, azonban ezen eredményt nem minden körülmények között lehet elérni.

Pasteur különböző eseteket hoz fel, a midőn szemesmentes pillangók tojásaiból tenyésztett pillangók ismét visszaesést mutattak, t. i. szemesbeteg lettek: azonban hozzá teszi, hogy ezen hátracsértés mindig lehet jóvátenni, ha az ily pillangók a göröcsövi vizsgálat következtében a tojásozástól elzártnak.

Pasteur javaslatának általános kivételét nagy eredményeket vár. Elérhetőnek hiszi azon célt, hogy a selyemtenyésztés nemcsak egykori virágzását visszanyeri, hanem azt felül is mulandja, s meg van győződve, hogy — ha Frankon selyemtenyésztői ezen újáteremtő eljárási módot 1868-ban alkalmazták — 1869-ben egyetlen egy szemesbeteg tojás vagy hernyó sem fog honunkban létezni.

Ezen szemesek vagy testecskék természetéről Pasteur utolsó közleményeiben is igen tartózkodva nyilatkozik. Egyfelől azon nézetben van, hogy ezen szemesek valószínűleg kétféle módon szaporodnak, legelőbb a hernyók bélesatornáinak szövődékében, honnan a köröskörűl fekvő részre is elterjednek: másfelől kikerül az, hogy ezen szemeseket önálló, szerves, továbbtenyésztésre képes ledéynek mondja, sőt ellenkezőleg megjegyzik és pedig ellentétben, hogy azokat a selyemhernyók termékeinek tarthatni, a melyeket a vadon tenyésző hernyókban vagy a rokonos pillangókban feltalálni nem lehet.

Végre: Pasteur nem osztja azon — nagyon elterjedt — nézetet sem, hogy a betegség a levél-táplálattal által idéztetné elő, még pedig azon okból nem, mert ezen tétel elfogadásával nem lehetne megfejteti azt, hogy oly tenyésztetek között, melyek ezen betegséggel folytan egészen kipszultnak, mi okon lehet mégis egészen ép fajokat találni. Nem kétérdős azonban, hogy a táplálékul felhasznált levelek minőségében lévő hiányok is azon okok közé tartoznak, melyek a tojások elfajulását és a betegség terjedését előidézik.

Az erdélyi gazdasági egyesület választmányának rendeletéből

Timár Károly,
titkár.

TÁRCZA.

Pasteur L. tanulmányainak eredményei a selyemhernyók betegségeiről.

(Folytatása és vége.)

Ezen észrevételek és tapasztalatok alapján elveti Pasteur azon eljárási módot, melyet Vittadini és Cornalia ajánlottak és használtak, s a mely szerint a hernyótojások minőségét és a tenyésztet eredményei megítélését a tojásoknak göröcsövi (Mykroscop) vizsgálata biztos támpontul tekintetik; mert ha szinte remélhető is, hogy ezen vizsgálati mód tökéletesbbitésével biztosabb eredményre lehetne jutni az eddigiekénél, de megmarad mégis azon főhibája, hogy az a rossz tojások keletkezését, — melyek újból meg újból forgalomba hozatva létezésük által az egészséges tenyészteteket is fenyegetik — meggátolni nem képes. Ezen egészségtelen rossz tojások keletkezését kell pedig meggátolni, mert a betegség hosszas tartamának fő alapja abban rejlik.

Ezen feladatot igyekezik Pasteur megoldani, s az általa javaslatba hozott eljárási mód, a tojástra teljesen szemcső mentes-pillangók alkalmazásában áll.

Kisebb tenyésztetknél lehetséges a tojásra szánt pillangó-párokat különválasztani, a nőstények tojásaikat elkülönített osztályokban számozott vászondarabokra rakják le.

A tojások lerakása után következik a különböző pillangópároknak göröcsövi megvizsgálása; a tojások most a lelet szerint osztályozandók. és csak azok alkalmazandók további tenyésztetre, melyek egészen ép és szemesmentes pillangóktól származtak.

Nagyobb tenyésztetknél a következő eljárási mód lehet gyakorlatilag kivibető. Egy tökéletesen sikerült tenyészde gubói közül kivesszünk 150—200 gubót, s ezeket előbbi helyükön melegebbre tesszük: ennek következtében ezekből a pillangók hamarabb kikelnek, mint a többiek. Ezen pillan-

Pap Máté azt hiszi, hogy a kormány maga az oka, ha a balázsfalvi pronounciamentóban törvényellenes kifejezés foglaltatik, miután az erdélyi viszonyok rendezését mindeddig halasztotta. Hosszabb beszéd után indítványt tesz: mondja ki a ház határozatilag, hogy a ház óhajja, miszerint a kormány Erdélyben a románok ellen politikai okok miatt indított pereket megszüntesse. — Ki fog nyomatni.

Bónis Samu nem kíván az indítványhoz szólni, csak a tanácskozás rendje érdekében kénytelen megjegyezni Maczellárius beszédére, hogy eddig az volt a parlamentaris eljárás, hogy ha interpelláció intéztek a miniszterhez és ez felelt, az interpelláló kijelenté, szándékozik-e ennek folytán valamely indítványt tenni, vagy nem; de hogy így, mint most Maczellárius, a tárgyat pusztán fölmelegítse, ez nem parlamentaris eljárás. (Helyes.)

Napirenden van Deák Ferencz határozati javaslatát a kir. curia ügyében. A határozati javaslat lényege az, hogy a ház szükségessé teszi a koronázás előtt kinevezett bírák pótlólagos törvényesítését; okoknál fogva akkor véli csak eszközölhetőnek, ha a bírósági szervezet megállapítva lesz, a ház elvárja, hogy akkor rögtön eszközölni fogja, kijelentve maga részéről, hogy első teendő közé számítja ama törvényjavaslat tárgyalását, továbbá, hogy az eddig hozott s a hozandó ítéletek jogérvényessége ellen csupán azért, mert a bírák közt vannak olyanok, kik nem miniszteri ellenjegyzés mellett nevezettek ki, kifogást tenni nem lehet.

Deák Ferencz elmondta nézeteit és indokait már akkor, midőn határozati javaslatát beadta; most csak akkori szavaira hivatkozhatik azon kijelentéssel, hogy a Tisza által indítványozott módosításokat elfogadja. (Helyeslés, szavazunk!)

Berzenczey László a szövekre lép és keserűen kifakad a mult kormányok alatt volt bírák ellen; azt kívánja, lehetőségig új embereket alkalmazzon a kormány, mely ellen különben szintén annyira kikel, hogy végre azt mondja, miszerint a mult 20 év nem tett annyi kárt a nemzetnek, mint ez a 16 hó alatt. (Zaj, rendre!) Jobb szerette volna különben, ha e tárgyat Simonyi szövegére sem hozza; ha már felidéztek, kéri a minisztert, nevezzen ki oly bírákat, kik a 48-ki korszakban is szolgáltak volt.

Horváth Bold. igazságtügm. igazolva látja Berzenczey szavaiából, hogy könnyebb meglátni más szemében a szálkát, mint magában a gerendát. Hibáztatja, hogy e kérdés szövegére hozatott, ő maga pedig még tovább megy és keserű recriminációkba bocsátkozik a mult kor hivatalnokai ellen, pedig most már nem a recriminációk napjait éljük. Különbö a lelkiismerete nem engedné, hogy oly általánosságban pölcézt törjön mindenki felett, mert volt közöttük becsületes, hazafias szándéku is. A mi azt illeti, hogy oly bírákat nevezzen ki, kik 48-ban is szolgáltak — erre nézve kénytelen magának cselekvési szabadságát fenntartani, kijelentvén, hogy bírói állomásuk betöltésénél nem a politikai nézetre, de a jogi képzettségre lesz tekintettel. (Helyeslés.)

A ház a javaslatot általánosságban elfogadja egyhanguslag, a szélsőbal kivételével.

Hatósági élet.

Belső-Szolnokmegye állandó bizottmányának évnegyedes közgyűlése.

(Második nap, július 16)

A mai ülés főbb pontjait a kiküldött albizottságok jelentései, s az indítványok sora képezte.

Rusz Todor felső-ilosvai lakosnak a kőfarkai járás szolgabírája, Szántó Márton ellen több, állítólagos tisztí visszaélésekért a mult bizottmányi gyűlésre beadott panasza kinyomozására kiküldött bizottság jelentése mellett benyújtott vizsgálati iratok olvastatnak, melyekből kitűnik, hogy vádlottra oly tisztí visszaélések, melyek komolyabb eredményeket idézhethetnek elő, nem bizonyítottak, a vád alól fölmentetik. R. T. ellenben alaptalan panaszaival az állandó bizottmány visszatérésének határozott kifejezése mellett elutasítatik, s az okozott 32 frt 90 kr költségek megfizetésére elmarasztaltatik. Továbbá határozatilag kimondatik, hogy jövőre az állandó bizottmány hasonló ügyekben csak akkor fog vizsgálatot elrendelni, ha a panaszlók feladásait okmányokkal igazolják, vagy a vizsgálati költségek fedezésére 50 o. é. frtot előre leteendnek.

A társmegegyék átiratai közül pártoló tudomásul vétetnek Zolyom-, Esztergom-, Komárom- és Mosonmegyei átiratai a megyei önkormányzatnak a parlamenti felelős kormányrendszerrel összefüggésében; Zolyommegyének a nemzetiségi kérdés megoldása tárgyában, H.-Dorogh város közönségének a magyar gr. catholikus püspökség felállítására tárgyában, Baranyamegye közönségének az országgyűlési képviselők távolléte iránti felirata, melyben kéri az országgyűlést, hogy fogadtatná el azon, az olasz parlamentben uralgó szokás, melyszerint a képviselőknek napidíjaikban részvételük azoknak az országos ülésekben megjelenésüktől tetéit függővé.

A vallás- és közoktatási miniszter urnak a népnevelési egyletek alakítása érdekében kibocsátott felhívása, az állandó bizottmány január hav-

ban tartott gyűlésén, véleményadás végett egy szűkebb bizottmányt adhatott vala át; e bizottmány azon javaslatot teszi, hogy miután a multu miniszter úr közlebről a nevelés ügyben törvényjavaslatot tett le a ház asztalára, a népnevelési egyletek alakítása a nevelésügyi törvény alkotmányos uton leendő létrejöttéig halasztassék el, mi is elfogadtatott.

A megyei nyilvános közkórházban a jelen év első felében ápolott betegek statisztikai kimutatása olvastatik, melyből kitűnik, hogy ápolottak összesen 108 férfi és 72 nő; gyógyultan elbocsátottak 78 férfi és 50 nő, gyógyultatlan 5 férfi és 1 nő, meghalt 10 férfi és 3 nő, s június végével ápolás alatt maradt 15 férfi és 18 nő. Ez ügyvel kapcsolatban javaslatba hozatik és meghatározatik, hogy a kórházi felügyelő évi fizetése 250 frtól emeltetik 400 frtra, irodai átalánya pedig 40 frtra. Továbbá a kórházban szolgálatot tevő egyházi férfiak fizetése is meghatározatik, s így egy temetésért a lelkészt 2 frt o. é., a kántort 50 krajczár illeti.

R. Pap Albertnek az erdők megóvása és gyarapítása iránt írásban benyújtott terjedelmes javaslatát; ugy szintén Körmes Ivánnak a megyében felállítandó eper- és gyümölcsiskolák felállítására iránt beadott indítványa megvizsgálás és véleményadás végett, a faiskolák felállítására ügyében kinevezett bizottságnak adattak át.

Mánu Gábor románul tartott ékes beszédében az oláh nyelv egyenjogúságát megsértve látja a megyei főügyész által, ki is a büntügyi vizsgálatokat az oláh vádlottak ellen is magyarul folytatja. Mánu úr ez által „a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetése mellett a románok politikai és nemzeti jogainak eltapodására, s megfojtására célzó lépéseket lát”; s kéri az állandó bizottmányt ez ügyben intézkedni. Dézsi Károly főügyész régebben és újabban alkotott törvényezikkek felidézésével bizonyítja, hogy hivatalos nyelv nem lehet több egyenlő, s ő a szebeni tatományi gyűlés által az oláh nyelv egyenjogúsítása tárgyában hozott törvényezikkek, mint érvényteleneket tekinti, el nem ismeri. Szónok beszédét oly ténnyel iszi, hogy elnök kénytelen félbeszakítani, s önmérsékletre inteni. E kényes tárgy feletti vitaközös gyepöljött főispán úr erőlyes kezekkel ragadta meg, s a kérdést erőlyesen, tapintatosan intézte el.

Az állandó bizottmány egy központi gazdasági kert megalapítását látja szükségesnek, e célból egy bizottmányt küldetik ki, mely a Dézs város közönsége által kinevezendő bizottsággal egyetülve, egy a megye központján Dézsben, a megye és város közös hozzájárulásával megalapítandó, gazdasági-kert létesíthetése érdekében tárgyalásba eszkezkedik s tervet dolgozzon ki.

Több tárgy nem lévén, főispán úr ő méltósága rövid beszéddel ez évnegyedes gyűlést beárja.

Borbély Samu.

NAPI HIREK.

— Királyné ő Felsége a Pest városa részéről a napokban átnyújtott albumot következő szavakkal fogadta: „Örömmel veszem Pest város polgárai s polgárlőnék szerencsekívánátát; legyenek meggyőződve, hogy ezen gyöngéd figyelemök nekem igen kedvesen esik; vigyék meg küldőiknek legszívesebb hajlamom biztosítását.”

— A honvédelmi törvényjavaslatban eszközölt változtatások megnyerték ő Felsége helybenhagyását s így az ügy rövid napok mulva a ház által tárgyalatni fog, miután mindenestre előbb akarja Pesten elintézni, s aztán a bécsi képviselőház elé mint magyar részről már elfogadott törvényt terjeszteni.

— A magyar érczpenzt, hirszerint, aug. 1-én kibocsátják.

— Fogaras városa kérvényt nyújtott be az országgyűléshez sz. királyi várossá emeltetése iránt. Régi s jogos óhajuk ez a fogarasiaknak, s az ottani viszonyokat tekintetbevéve reméljük velük együtt, hogy a folyó hó 21-kén Zeyk József képviselő által előmutatott kérvényre ki nem maradandó kedvező eredmény.

— A farkasautczai ev. ref. templomot tegnapi éjjel fölverték és hat értékes arany és ezüst ősi ezimert, közöttük II. Apafi Mihályét, elrabolták, a többi ezimertnek pedig keretét felfeszgették.

— Egy növendék leány tegnapi éjjel reggel egyik itteni szeszgyárban a forró bráblába esett, minek következtében még az nap meghalt.

— Gyula-Fehérvárról a legilletékesebb helyről úgy értesül a „H. Zig.”, hogy Erdélyben eddig összesen 15,000 hátultöltő fegyver osztott ki, minden ehez megkívánható készlettel, a katonaság között, s hogy már csak is két ezred, a 43-ik és 55-dik az, melynél az ilyenféle fegyverek hiányzanak. Hogy ez év végéig 100,000 hátultöltő készül el, e tudósítás is megerősíti.

— Lapunk t. külmunkatársra Komáromi Ferencz magán ügyeiben városunkban mulatván, mint halljuk, oly lépéseket tett a M.-Vásárhelyt felállítandó takarékpénztár érdekében, melyek a közel jövőben nagy sikert érnek, s a részvényesek szaporodását az itteni körökben is jelentősen előmozdítandják.

— Dobokamegye honvéd-egylete folyó évi aug. 2-kén d. e. 8 órakor Szamos-Ujvárt közgyűlést tart. Főbb tárgyai lesznek: 1. Tisztségviselők választása. 2. Igazgató választmány választása. 3. Tiszteletbeli tagok választása. 4. A pesti országos gyűlésre küldendő képviselők megválasztása. 5. A meg igazgatlan honvédek d. e. 8—11 óráig leendő igazolása. Mely gyűlésre minden megyei honvéd, legyen igazolva vagy nem, a teendők fontossága és sürgettsége miatt az egyet tekintélye és ügykezelése fontos érdekében elmaradhatatlanul meghívatik. Dobokamegye honvéd igazoló bizottmánya. Szamos-Ujvár, jul. 20. 1868. Boér János, elnök. Kovács Lajos, igazoló bizottmányi jegyző.

— A biham megyei honvéd-egylet elhatározta odahatni, hogy Bem Józsefnek egy emlékszóbor állítsák Kolozsvárra. Nem kétkedünk, hogy honvéd egyleteink örömmel teszik magukévá ez indítványt.

— A m. kir. pénzügyminiszteriumhoz fogalmazók kinevezettek: Kraus Béla, Jelinek Lajos, Weichardt Károly, Borovics Károly, Rácz Ferencz és Hamvady Pál pénzügyi biztosok; Bauszner József volt törvényzéki tanácsos, Stuckheil Károly, Thier József, Töpke Alfred, Desewi József, Vezler Gyula, László Károly fogalmazók, gr. Teleki Ede és báró Pongrácz Emil tiszteletbeli miniszteri fogalmazók, Donhoff Ede kincstári ügyészégi fogalmazó és Ballus Zsigmond bányanagy.

— A radnóthfái hely. hitvallású egyház, mint onnan írják, f. hó 6-kán szivemelő ünnepezt. E napon nyertébe keblébe még a mult év őszén megválasztott új papját, Gergely Lajost, ki-ről levelező a legnagyobb elismeréssel emlékszik s e választást a legszerencsésebbek egyikének nevezi. Óhajjuk, hogy e szép viszony lelkész és hívek közt mindvégig megmaradjon.

— A Királyhágón inneni postahivatalbeliek száma a legújabb beküldött kimutatás szerint következő: 1 postaigazgató, 1 titkár, 3 fogalmazó, 1 fogalmazó gyakornok, 2 számtiszt, 1 pénztárnok, 1 pénztári ellenőr, 2 gondnok, 1 postabiztos ellenőr, 3 postatiszt mint hivatalfőnök, 19 postatiszt, 14 járulnok, 2 hiv. gyakornok, 32 postakalauz, 167 postamester, 51 postakezelő 3 dijnok, 26 hivataloszo, összesen 330.

— Nagy Csűrűről írják, hogy ott a legnagyobb mértékben dühög a vérhas; mintegy 60 gyermek fekszik jelenleg. E hó 21-kén 9-en haltak meg benne.

— A „Federatione” egyik rohamosabb perczében azt a felfedezést tette, hogy a magyarok azért haragussanak (!) Balázsfalvára, mert a civilisatio innen terjed. Na ez aztán igazán új találmány.

— A kolozsvári kir. szab. zálogközlön társulat részvényeseit tisztelettel felhívjuk a f. évi júliusi szelvény bevéltására, a mennyiben ez még nem történt volna meg. A folyó évi május 12-kén tartott közgyűlés a jelen évi szelvényt, a mint már hirtetve volt, 18 frban állította meg. Kolozsvárról, jul. 20-kán, 1868. Ez igazgatóság.

— Figyelmeztetjük a nagyérdemű közönséget, különösen a szülőket és tanítókat, hogy a kir. lyceumban a nyár tartama alatt magán rajz órák adnatk. A tanítás már július első napjaiban megkezdődött, a tanítványok a rajzolás különféle nemeiben, az előhaladottabbak a színekkel való festésben is nyernekt oktatást, naponta délelőtt 10 órától 12-ig, előre fizetendő két forint bavidij mellett. E real-irányú korszakban, midőn a rajzolat az iparosok sem nélkülözhetik, az illetők bizonyára sietni fognak gyermekeik s növendékeik képzésére a kedvező alkalmat felhasználni s így alaposan reméljük, hogy a tanszűnet alatt e rajz-órákat számosan veendik igénybe.

— Krassai József, helybeli polgár, egy nyilatkozatot küldött szerkesztőségünkhez, melyben a közlebről communitáson a horkezelésre vonatkozólag tulsulyra kapott azon véleményre, mintha a félévi 2,400 frt jövedelem igen ekevény volna, azt jegyzi meg, hogy ez összeg a minden levonandók levonása utáni tiszta jövedelem. — Magunk is így értettük, midőn közöltük; különben, hogy olyan nagyon ekevény-e ez összeg vagy nem, majd tiszta hozandó a kiküldött bizottmány.

— Szebenben a villám beütött a városház tornyába, a fedélzetet áttűve, az őrszobáig ment, s annak ablakán ismét a szabadba futott.

— Zarándmegyéből az utolsó megyegyűlésről írják, hogy ott az uralgó románpárt, — a megyegyűlésen alig lehet egyetlen magyar szót hallani, és minden végzés román nyelven hozatik — jogsérelmet talált a kormány egy rendeletében, mely a telekkönyvi hivatal szervezése körül három új hivatalnok helyett csak egyet engedélyezett. Heves és magyarellenes viták után, melyek élességét csak bajosan tudta Joanescu főispán szelidíteni, e tárgyban feliratot határoztak. — Zarándban magyar bizottmányi tag van vagy 12. — 10—12 magyar birtokos család e megyében fekvő birtokát minden áron eladóvá tette, a legkisebb támogatásban sem részesülnek; a folytonos panaszt, miután eredményhez nem vezet, meguták. — Személy- és vagyonbátorság pedig addig van, míg a politikai viszonyok engedik. — Erdő- és legelő-elkülönítés csak egy oláh birtokosnak újonnan vett birtokán történt meg. — Hiába minden kérelem és utánjárás: segregatión nem eszközölhetünk. — Rágalmazó nyelv-

vek azt beszélék, hogy még 20 év mulva sem lesz meg; mert bizonyos uraknak érdekükben áll azt végre nem hajtani, azon egyszerű oknál fogva, hogy akkor nem lehet az urasági erdők és legelők odaigérésével a népet orránál fogva vezetni, a föld-birtokosok ellen ingerelni és küllőns, homályos célok elérésére feltűzeli. — Így fizetik tehát vissza a magyarok több helyt túl is hajtott méltá-nyosságát.

— A Beniczky-ügyet még folytonosan homály fűdi, s még mindig csak a gyanúgatások járkák, melyek néha képtelenségekkel válnak át. A nyomozás Pesten, Budán és a környékben erőlyesen foly, Budán különösen a rácz várost nyomozzák, hol utoljára látták. A miniszteri rendőrfőnök 500 frnyi jutalmat tűzött ki annak, ki a legelső oly adatokat fogja szolgáltatni, melyek alapján a homályt eloszlatni, s az ügyre teljes világot vetni lehetend. A kíváncsiság — mint gondolni lehet — a buda-pesti körök mindenikében a legfeszültebb.

— A horvát-magyar kiegyezkedési munkálat elkészült; 70 pontból áll, s még egyszer részletes tárgyalás alá jön.

— B. Bánffy Albert, Borcsányi János országos képviselő urak és társai előmunkálati engedélyt nyertek a Debreczentől N.-Léta, Döszeg és Margittán át Sz.-Somlyóra vezetendő lővonatu vagy esetleg keskeny vágányu vasútra, valamint az aból Diószeg vagy Székelyhídnál kiágazandó s N.-Váradig vezetendő szárnyvonatra.

— Necrolog. Gyertyai Klára, a maga, s gyermekei: Róza és Albert; ugyszintén ösvegy Szűke Józsefné született Kovács Zsuzsanna, és Vizakna városi tanácsos Kovács Sándor, s ennek gyermekei: s több közlebről és távolabbi rokonok nevében, — szomorodott szívvel jelenti: hogy férje, illetőleg az édes atya, és jó testvér országos ügyvéd kovásznai Kovács János, hosszasan tartott vízkórban, életének 67-dik, boldog házasságának 32-ik évében f. év július 15-dén jobb életre szenderült. N.-Szeben, július 15-én, 1868.

— Apró hírek. Az alföldi vasút részvényeire 1202 millió forint iratott alá. — Rödön a napokban egy ember pusztá kézzel annyira elverte a másikat, hogy a vége azonnali halál lett. — Somogy megyében annyi a zsivány, hogy üldözésekre két század vadász rendeltetett. — Karagorgyevics herczeg nem ismerte el a belgrádi törvényességi illetékességét. — A kelet-ázsiai expeditio, mely a jövő hóban indul el, számos ajándékot visz magával a küllőnsféle fejedelmek számára. — B. Wodianer Albert pesti bajor konzullá nevezetett ki. — Besztercebányán kath. szláv gymnasiumot akarnak felállítani. — Két párbajt vívni akaró vonatott Budán f. hó 19-kén felelősségre. — Pápan a polgárok és katonaság közt egy kis összelütközés történt. Haláleset nem fordult elő. — Aschermantól Görgei mellett ismét egy terjedelmes fűzet jelent meg. — Siklostól nem messze e hó 14-én olyan forgószél volt, hogy az összerakott gabonakéveket 20—30 ölnyire sodorta el; s a hol elvonult, minden kalongyát így szétröpített. — Ausztrália egyik országgyűlésén a szónokok egymást kezeikkel igyekeztek capacitálni, magyarul szólva: összepofozódtak. — Palermóban egy magános lakó egyént ki akartak rabolni, s mert nem találtak a mit kerestek, boszujokban négyfelé vagdalták a szerencsétlent.

KÜLFÖLD.

Sokat beszélnek arról, hogy legközelebb nem csak a tuillériák páranosnoka, Rollin tkb. helyezett nyugalmába, hanem a palota egész katonai személyzete megváltoztatott. Ezen intézkedés oka abban lenne keresendő, hogy a palota és császári család távolléte alatt feltűnő jeleneteknek volt színhelye; mások complotot emlegetnek, mely a császári herczeget el akarta rabolni stb. Ezen titkoszert esemény az utóbbi napokban a kamarában is közbeszéd tárgyát képezte.

A „Gaz. de France” ígérétéhez képest, küzelebről részleteket közöl a szerepről, mely Montpensier herczegnek szánva volt, valamint Poroszország részvételéről. E szerint az összeesküvés tervét Izabella királynőt megbuktatni, s Montpensier herczegnőt emelni trónra. A herczeg beleegyezett a tervbe, de belátta azt is, hogy a forradalom szövetsége nélkül fenn nem állhat, s Poroszországhoz fordult. A tábornokok egy ügynöke Berlinben alkudozni kezdett, s a porosz kormány sietett szolgálatait felajánlani. A kikötött feltételek között a nevezetesebbek voltak, hogy Spanyolország semleges marad, ha Porosz- és Franciaország között háború ütne ki, továbbá Spanyolország nem tenne lépéseket olyennél tüntetésekre, melyek Olaszországot cselekvési szabadságát béníthatják; másrészt Spanyolorzágnak szabadságában áll Poroszországgal közösen dolgozni Franciaország ellen.

Az orániai párt Angliában az utóbbi napokban számos tüntetést rendezett, sőt az orániaiak meetingjeit Irhonban is nagyszámu tömegek látogatták. A londoni „Express” jelenti, hogy Lurganban, Cardickfergusban, Newtownban és más helyeken orangista meetingek tartottak. Lisbourn mellett 35,000 ember gyűlt össze, s Rotonde- s Dublinban is erősen látogatott meetingek rendezettek. Az izek ez alkalommal kivétel nélkül nyugalmas polgárok-

nak mutatták magukat a nem követtek el kihágásokat. Verekedések csak Monaghanban és Reacliban keletkeztek.

A pápai csapatok tábora továbbra is Rocca del Papa mellett marad, ámbar e hely nagyon egészségtelen, s a katonák ennek folytán elgútlendek. Zappi tábornok Marino mellett nemrég lebukott lováról, és egy oldalbordáját betörtte. Az olasz szabadkőműves-páholynak Mazzini nagymestere

rökké választották; az olasz szabadkőművesség már régóta a nagy conspiratornak eszköze.

Párisban beszéltek, miszerint Napoleon herceg közelebbi útjának legkisebb eredménye a Francia- és Törökország közötti egyetértés alapelveinek meghatározása, Oroszország eventualis tervei ellenében.

Mint Madridból 16-ról jelentik, Montpensier herceg s hercegnő száműzetésük előtt vonakod-

tak a spanyol kormány parancsait teljesíteni, azon okból, mivel egy spanyol infanszó csupán közvetlenül a fejedelemtől kaphat parancsokat. Erre a királynő aláírta a számtalozási rendeletet. Ezen lépés megtétele után az unió liberal pártjához tartozó tábornokok szinte mindnyájan, kivétel nélkül, száműzetettek. A rendőrség folyvást intézkedéseket tesz mind Madridban, mind a tartományokban, mindazon főbb tisztek kiutasítása iránt, kik a progressista

párttal való viszony gyannujában állanak. Montpensier herceg s neje elhatározta, hogy Cintrában Portugáliában fognak maradni.

Károly fejedelem jelenleg a Brassó felé eső hegytájékokat látogatja meg, hogy a zárdák megsemmisítésének ügye alatt az Erdélybe vezető utakat és szorosokat tanulmányozza. Kisérte a legügyesebb tisztek és Szathmári, fejedelmi udvari fényképész, alkotják.

kálatok annyira előhaladtak, hogy e pálya forgalomba adása még e hóban be fog következni.

— Pesten újabb két gyári részvénytársulat alakult. Az első egy vonalzó gyáré, mely a Posner-Heller-féle vonalzó intézetet vette meg. A második az első magyar gyárszergyár, mely jul. 21-én tartotta alakuló közgyűlését; e társulat a Reiter-féle gyufagyárt vette meg.

Vásári tudósítások.

Gabonaár Kolozsvárt július 23-án 1868.

(Alap a. mérő, középár.)
Tiszabúza 3 frt 66 kr. Elegybúza 2 frt 80 kr. Rozs 1 frt 90 kr. Árpa 1 frt 70 kr. Zab 1 frt 60 kr. Török búza 1 frt 90 kr. Pityóka — frt 80 kr. Marhabús fontja belváros 19, külvárosban 18 kr.

Debreczen, jul. 18-dikái betivásár. Gabna árak: búza 7.20 kr. rozs 5.40—50 kr. árpa 3.—3. 20 kr. zab 2.80—3 frt, kukorica 3.80—4 frt. Új gabonából aug.—sept. szállítandóra már kisebb eladások 4.30—4.—50-ig történtek. — Repcében néhány ezer köblöt eladtak 9.50—10 frt. — Szalonnából szépebbi vevők 200 mázsányit 34—35 frtig vettek el; készlet csekély. „H.”

Szeged, jul. 18-iki betivásár. Csak új gabona jelent meg a piacon, de hibás minősége miatt (többnyire nedves volt) csak csekély áron vásároltatott. Eladott körülbelül 4,00 mérő gabona és pedig: új búza 86—90¹/₄ fontos 1,000 m. kisebb részletekben 5.35—50 kr. — Új búza gyengébb, vámmászaja 4 frt 80—90 kr. Rozs 2.90—3 forint. Kukorica 1,200 m. 1 frt 65 kr. „Sz. H.”

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Július 24-én: 5% Metaliques 100 frt 59.70. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 63.75. Kamat 59.80. 1860. Kölcsön 88.20. Bankrészevény 739. Hitelezési részvény 200 frt 216.80. London 10 ft st. 100 frt 23¹/₄ kr. 113.70. Ezüst 111.35. Cs. királyi arany 5.41.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

KÖZGAZDASÁG.

A répa-cukortermelés közgazdasági fontossága.

(Folytatás és vége.)

III.

Tény, hogy hazánk királyhágóninenni részében 120,000 mázsa cukor fogyasztatik évenként; de lehetne azt is bizonyítani, hogy még e szükséglet ellátásán kívül képes volna még más 120,000 mázsát is a szomszéd tartományokba exportálni. Így tehát körülbelül 20 középszerű répa-cukor-gyárnak elég foglalkozás lenne adva.

S mijibe kerülne ez Erdélynek? Egy magára saját termelési répacukor nem kerülne többé mint azon tőke kamataiba, mely a gépgyárakból meg hozatandó gépek megszerzésére fordítatnék ugy szintén mindazon mellékes szerszámok s gyári szükségletek beszerzésére, melyek magában az országban nem volnának megszerezhetők.

Németország s Ausztria ipartűz tartományai körülbelül 30 évvel ezelőtt semmivel sem álltak jobban, mint a hogy ma Erdély áll. Épp úgy nem volt nekik akkor vasútjuk, a mint nincsen még ma Erdélynek, és az anyagi jólét éppen nem, vagy csak nagyon kevéssel volt nagyobb, mint milyen az ma nálunk. A mivel mi előttünk előnyben voltunk, az Angolhon szomszédsága volt. Áttekinté nek oda s tanulnak. Nem is voltak gyenge szivtek, hanem dologhoz fogtak, s habár egyik-másik kísérlet nem sikerült is, mindezek dacára egészen jól keresztül vágta magukat s önértékük fölébredt, s azon biztonsági érzet, melyet az önértékbeni bizalom kölcsönöz az embernek, s mely minden sikernek legjobb biztosítéka. Ez idő óta Németország s német Ausztria a legkülönbözőbb téreken, tanító nélkül is, megpróbálták erejüket s Angliát sok tekintetben túlszárnyalták. Ugy tudjuk, hogy

a répacukor-gyártás Angliában még eddig nem honosodott meg.

Miután pedig Németország s Ausztria német része nemcsak saját cukorszükségletüket állítják elő, hanem még e kívül Európa többi országait is — Holland, Spanyolhon és Portugallia (nádcukor-termelést üző gyarmatokat bíró országok) ugy Oroszország (Lengyelországban s déli tartományai-ban levő gyáraiban készülő répacukorral látja el saját szükségletét) kivételével — nagyon jó példával járának előre, hogy arra nézve okuljunk, miszerint tökélt takarítsunk meg s tökélt gyűjtünk.

S most beszéljünk számokban. Vegyük fel egy mázsa cukor árát átlagosan 38 forintot; ha tehát évenként 120,000 mázsa cukrot fogyaszt Erdély, évenként 4.560,000 forintot ad ki. Ezen összeg évenként kimegy az országból s visszahozhatatlanul elvész számunkra, mert a fogyasztás az elvesztettért semmi egyenértékűt nem teremt elő. Ha Erdély maga gyártana cukrot saját természetű repából, s ha azon helyzetben lenne, hogy az említett 120,000 mázsányi szükségleten kívül még egy annyit exportálna, akkor a termelés jövedelme volna per 240,000 mázsa 9.120,000 forint s jelen helyzetünkkel szemben 13¹/₂ milliónyi különbség évenként.

S van a dolognak egy erkölcsi oldala is! mindenki tudja ugyanis, hogy életrevaló iskolákon kívül mi sem emeli valamely nép erkölcsi állapotát annyira, mint az ipar. Ez szolgáltat a munkának alkalmat arra, hogy egyáltalán nem nehéz munkával egész éven át becsületesen megkereshesse kenyerét. Ez által gondok s aggodalmaktól óvatik meg. Rendhez s pontossághoz szokik. A gép végzi helyette a különben izom- és ideg-emésztő munkákat, ő neki csupán csak felügyelni kell s gondolkodnia a gép mellett. A gyár- és iparélet a benne s körülötte élők nézletpontját magasabbra helyezi s eszmekörét tágitja; megtanul az illető

A „Kronstädter Zeitung“ után B. D.

Vegyes.

— Pesten és Bukarestben nagy hiányát érzik jelenleg különböző építő anyagoknak, mint ezt az ottani főconsulatus jelenti. E nemű terményekből most igen jutalmazó kivétel lenne létesíthető azon irányban. A legkeresettebb cikkek a következők: kőragasz és vízbiztos mész, építési díszítőmunkák, színes téglák, cserépkályhák és kandallók, kőfaragó munka, ablak, ajtó, talajkocskák, lakatos munka, építéshez szükséges bádóg, üveg- és rézárak. Azon kereskedők és iparosok, kiket e tárgy érdekel, folyamodjanak a bukaresti osztrák-magyar konzulhoz, vagy a bécsi kereskedelmi kormányhoz.

— Az alföldi vasut részvényeire való aláírás a jul. 17-én közzétett hirdetmény szerint 1202 millió forint jegyzését eredményezte. Az aláíró felek száma 19,207, az aláírt részvényeké 6.011,713 db. A reductio oly módon történik, hogy az 1—200 darabra tett aláírások után az aláírt összeg 1¹/₆-ka adatik, minél az 1¹/₂-nél kisebb törtek egy teljes huszadrésznek számítatnak; 200 részvényen túl az aláírók 7¹/₂ % o kapnak. A kiszolgáltatandó huszadrészek az első befizetési határidőben jul. 20—25-ig teljesen befizetendők.

— Királyhágón tul az orsz. gazdasági egyelethez érkezett tudósítások szerint, a búzatermés az idén jól ütött ki, sőt sok helyütt kitünő is le end. Határozottan rossz termés csak néhány megyében jelentkezik, így Zemplénben, Ungban, Abaujban.

— A közlekedési miniszterium munkádése óta körülbelül 50 engedély adatott vas-pálya építésre.

— A kanizsa-barcsi vasutnál a mun-

Pályázat kisdédóvói állomásra.

A kolozsvári ev. ref. egyház pályázatot hirdet egy kisdédóvói állomásra. Évi fizetése 500 frt o. é. készpénzben, továbbá két szoba, konyha, pincze, faszin, tágas kert. (229) (2—3)

Pályázati határidő f. évi augusztus 31.

A pályázni kívánók szakképességükről, eddigi szolgálataikról, erkölcsi magaviseletükről szóló bizonyítványaikkal ellátott folyamodványaikat a kijelölt határidőig alórtuoz küldjék be.

Kolozsvár, július 18. 1868.

SZÁSZ DOMOKOS,

ref. pap s a kisdédóvói bizottmány elnöke.

! Bécsi butor-raktár!

!! Jó, izléses és olcsó !!

Czetz János és Társa

Kolozsvárt, (középuteza Folly-ház.)

Ajánlja czélszerűen ellátott butorraktárát, melyben kaphatók mindenféle egyes butor darabok, ugyisintén egész rendbeliek is, a legújabb izléssel készítve és jutányos áráért.

Csinos sifonok, egy és két ajtóval, 22 frtől 50 frtig, újabb modoru szervántok, ágyak, többféle nagyságu csemegetárak, (Kredenz) mosdó- és éjjeli szekrények, Szalon-, ebédlő- író- és toilettaszatlok, különbféle áráért.

Szalon-és heverő-divánok, 25 ftól 30 ftig.

Többféle francia, garnitur-butorok, ripsz, damast, vagy creton kelmével bevonva, jó erős, színes nád, szalma és fa-székek, hozzá kanapék, jutányos áráért. (227) (2—3)

Divat-raktárunkban folytonosan kaphatók stafurghoz szükséges vásznak, selyem- és másféle ruhakelmék, színes selyem és kazmír paplanok, amerikai rugonyos és ló-szór madráczok, diván eleibe való- és szoba-szőnyegek, nagyválasztásban és olcsó áráért. Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan igazítunk.

(226) (3—3) és más épületekkel együtt örök áron eladó. Ezen telek előnye: hogy a két ház két utcára nyílik, jó kúttal bir és a hátszegen a bosszuntezában: elek mellett folyó is foly. Értekezhetni ott 171-ik számú telek a reja levő két lakház helyben Arslányi Antal ural.

Locomobile-szíjak.

(210) (3—17)

Ajánljuk jeles

géphajtó-szíjainkat,

melyek erős színörből készitvék, gummi-tömlők, tömölemezek sat.

gép- faolaj, legfinomabb

ZSÁKOK,

swájcezi köszörü kövek, sikamlók,

valódi lafertek,

budai malomkövek.

Terjedelmes árjegyzékek kívánatra ingyen

GEITNER és RAUSCH,

Főút, 2 sz. Pesten.

Mehlmarkt, 10 sz. Bécsben.

•••••

Gyak. fogorvos POPP J. G. urnak,

Bécs, Stadt, Bognergasse 2. sz.

Előhaladt korommal foghúsom gyengült s beteges lett, meggyűladt, fájt, fődagadt, a dagavat még a torokba is kiterjedt, minék következtben rágásom sőt nyelésem is nehezült, a fogak ingadoztak, kifelé álltak, nem tudtam többé húst, s más eledelt rágni. Sokféle híres fogorvosságot használtam, a legtöbbnek nem volt semmi sikere, kevéssé alig valami eredménye. Végre megkaptam Önnek Anatherin-Szájvizet, s már első használata után is tetemes könnyebé- get éreztem; párszori használás után pedig megszűnt a gyűladás és daganat; a fogak, melyeket előbb az ujjaimmal kitéphettem volna, megerősödtek, úgy hogy most már még kenyér-hajat s más kemény ételt is rághatok. Megörvöndve ezen feltűnő gyors, csodálatos an jeles hatásán az Anatherin-Szájviznek nem tehetem, hogy ne mondjam ki önnek legszívesebb hálaomat, midőn kitűnő és jöltevő hatásait, melyek családom fogfájási eseteiben bebizonyultak, mindenkinek figyelmébe ajánlom.

Drahotusz, május 1-sőjén, 1867.

tisztelettel maradván,

Zavadzki József, lovag.

BIZOMÁNYOSOK: Kolozsvárt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. ENGEL J. és BINDER gyógyászorvosok és KARVAZI J. Tódné; Wolff gyógyász. Szében: Müller gyógyász. Zóhrer, Steiner. Brassóban: Fabik gyógyász. Jekelius gyógyász. C. Anken. Károly-Felérőrt: Sander gyógyászorvos. Segesvárt: Misseltacher, Démián D. és Markus Fr. Besztercén: Dietrich, Feischer és Tergavits. Egerdésen: Krémer Sámuel. Dévén: Bosniaki és Gergely. Medgyesen: Folbert gyógyász. Nagy-Ényeden: Oberth J. gyógyász. M. Váradhelyt: Fogarasi D. és Bucher. Szászvárosban: Leonhardt. Szász-Régenben: Traugott és Wächner. Zilahon: Weiss gyógyász. Sz.-Somlyón: R. Tarsa Ign. Kézdi-Váradhelyt: Nagy Jakab. Büszörnyben: Lányi J. gyógyász. Nagy-Bányán: Papp gyógyász. N. Károlyban: Jellinek gyógyász. Nyiregyháza: Bacsay B. gyógyász. Sainyer-Váralján: Gerber gyógyász.

(215) (3—20)

Legnagyobb választéku

varrógép-raktár

Boér Sándornál

Kolozsvárt bel-magyarutca 318 szám alatt.

E raktár valamennyi szerkezetű, jelesen Wheeler és Wilson, Grover és Raker, Wilcox és Gibbs, Howe, Raymond, Bollmann sat. féle gépekkel úgy el van látva, hogy különböző czélokra u. m. családi használatra, fehérnemű és női munka varrásra, valamint férfi cipész-, szíjgyártó-, női

zipész-, férfi szabó-, női szabó munkákra mind külön, szakértelemmel választott gépekkel szolgálhat, még pedig leszállított áron, és aránylag jutányosabban mint bárhol írásbeli jótállás, alapos ingyentanítás és könnyített fizetési módzat mellett.

Található ott tovább: több fajta eddig itt nem ismert és gyakorlati használatra igen alkalmas

kézi varrógépek

20 forinttól kezdődőleg, végre varrógépi tű, czérna és selyem.

Egyszersmind mindennemű női munka, gépi és kézi varrás elkészítése elvállaltatik.

Vidéki megrendelések pontos végrehajtása mellett, tudakoló levelek posta fordultával megválaszoltatnak.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutca 74. sz.)